

Sygn. akt II PK 308/13

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa M. P.
przeciwko T. S.A. Oddział w W.
o odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 maja 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 25 października 2013 r., sygn. akt III APa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 października 2012 r., III APa (...), Sąd Apelacyjny w (...)) uchylił wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś. z dnia 8 marca 2012 r., VII P (...), w części oddalającej powództwo M. P. przeciwko T. Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę 150.000 zł tytułem odszkodowania i w tym zakresie zniósł postępowanie oraz odrzucił pozew; 2) oddalił dalej idącą apelację powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji (co do roszczenia o zapłatę 750.000 zł), a ponadto 3) nie obciążył powoda kosztami postępowania apelacyjnego na rzecz strony pozwanej.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego powód wniósł skargę kasacyjną, w której wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadnił w pierwszej kolejności potrzebą rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych (wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym): "1)

Jak podejść do zagadnienia (...) przyznania pracownikowi prawa do uznania okresu za jaki wnioskowane jest w sprawie (...) odszkodowanie (...) tj. okres lat trzech do okresu pracy Skarżącego u Przeciwnika, w obecnej sytuacji prawnej i w sytuacji prawnej pracownika chronionego przed zerwaniem umowy o pracę przez trzy prawa szczególne tj. ustawę o z.z., ZUZP Przeciwnika, Porozumienie w [...]) Jak podejść do zagadnienia prawnego (...) Skarżącego, który wnosi o przywrócenie do pracy bezpośrednio do Przeciwnika chociaż jednocześnie trwa sprawa sądowa, w ramach której Skarżący rezygnuje z powrotu z powodu dyskryminacji i mobbingu w czasie jego zatrudnienia u Przeciwnika oraz z powodu uzyskania informacji, że pracodawca i tak go nie przyjmie do pracy jeśli sąd go przywróci do pracy (...) oraz po zakończeniu tej sprawy czyli pytanie - czy można traktować że Skarżący non stop wnioskował bezpośrednio do Przeciwnika o przywrócenie a ten mu odmawiał (...) i czy sąd obowiązany uznać fakt wnioskowania Skarżącego i odmowy Przeciwnika w przypadku gdy Skarżący powołuje się na ZUZP w którym np. zwrot wynagrodzenia ale w przypadku powrotu pracownika do pracy który to powrót pracodawca/Przeciwnik, uniemożliwił Skarżącemu jednoznacznie odmawiając przyjęcia Skarżącego do pracy? 3) Jak podejść do zagadnienia w sprawie przyznania Skarżącemu odszkodowania (...) należnego z ZUZP za okres czasu gwarantowanego przez Przeciwnika Skarżącemu zatrudnienia, które w przypadku nie dotrzymania pod rygorem przywrócenia do pracy i zwrócenia całości wynagrodzenia gdy Przeciwnik nie dotrzymuje gwarancji i rygoru i jawnie odmawia przyjęcia Skarżącego pracownika do pracy, czy jak wnioskuje Skarżący, należy mu przyznać chociaż część gwarancji wynikającej z ZUZP czyli zwrot wynagrodzenia w formie odszkodowania? 4) Jak podejść do zagadnienia prawa do odszkodowania w okresie czasu dłuższym (...) za okres czasu po gwarancji z ZUZP tj. od dnia 01.02.2012 r. do czasu uzyskania emerytury, gdy fakty na dzień dzisiejszy, 3 i ? roku po bezprawnym zerwaniu umowy o pracę przez Przeciwnika, potwierdzają szkody finansowe jakie poniósł Skarżący na skutek złamania prawa pracy i prawa szczególnego chroniącego Skarżącego a przyszłość Skarżącego nie zmieni się i szkody będą istniały bez uzyskania odszkodowania które ma mu posłużyć do rozwinięcia samodzielnej działalności gospodarczej?". Ponadto - w ocenie skarżącego - jego skarga jest oczywiście uzasadniona wskutek "rażącego łamania

prawa przez Sąd (...) polegającego na nie przyjęciu od Skarżącego żadnych wyjaśnień, nie zezwoleniu Skarżącemu na wskazanie dowodów; ograniczeniu sprawy do jednej rozprawy, podczas gdy Skarżący wnosił na piśmie o przesłuchanie, co skutkowało pominięciem istotnych okoliczności, w tym faktów, z jakiej przyczyny Skarżący zrezygnował z przywrócenia do pracy, a to na skutek aktualnego i poprzedniego działania Przeciwnika wobec Skarżącego, w tym działania przed Sądem, pominięcia na skutek powyższego ustaleń dotyczących sytuacji materialnej i społecznej Skarżącego, która jest bezpośrednim skutkiem bezprawnych działań Przeciwnika". Oczywista zasadność skargi wynika również z "całkowicie błędnej wykładni" przeprowadzonej przez Sąd Apelacyjny, w wyniku której wadliwie przyjęto, że "prawomocny wyrok VII Pa (...) orzekł poprzednio i rozstrzygnął kwestię roszczenia, które Skarżący wnosi w pozwie (...), a skutkiem powyższego Sąd Apelacyjny całkowicie błędnie odrzucił bądź oddalił wszystkie roszczenia Skarżącego jako podlegające rozpoznaniu w innych sprawach sądowych". Powód wniósł o zmianę wyroku Sądu Apelacyjnego i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu "o przyznaniu Skarżącemu zgodnie z istniejącym i obowiązującym prawem całości prawidłowo wyliczonej i należnej kwoty odszkodowania w kwocie 900.000 zł wynikającego z bezprawnego (...) rozwiązania z Skarżącym przez Przeciwnika umowy o pracę bez wypowiedzenia" względnie o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący uważa w pierwszej kolejności, że wniesiona przez niego skarga powinna zostać rozpoznana, gdyż w sprawie zachodzi konieczność rozstrzygnięcia opisanych zagadnień prawnych dotyczących zasadności kierowania przez byłego pracownika

wobec byłego pracodawcy roszczeń odszkodowawczych (uzupełniających) w następstwie wadliwego rozwiązania przez tego pracodawcę umowy o pracę bez wypowiedzenia. Sąd Najwyższy jednak nie podziela twierdzenia o występowaniu tak sformułowanych zagadnień prawnych, wobec czego wskazana okoliczność nie jest uzasadnioną przesłanką przyjęcia skargi do rozpoznania.

Sformułowanie "istotnego zagadnienia prawnego" (a więc zagadnienia, którego wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw w przyszłości) powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa (materialnego lub procesowego) w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Chodzi przy tym o przypadki, gdy określony przepis prawa nie doczekał się wykładni bądź jest ona niejednolita (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231 oraz z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51). To samo dotyczy powołania się w skardze na potrzebę wykładni przepisu budzącego wątpliwości interpretacyjne lub wywołującego rozbieżności orzecznicze. W związku z powyższym skarżący obok postawienia pytania prawnego, czyli pytania o sposób rozumienia konkretnego przepisu prawa, powinien podjąć próbę odpowiedzi na tak zadane pytanie, z wykorzystaniem adekwatnych technik argumentacji prawniczej. Z tej przyczyny nieskuteczne są próby wykazywania przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. w razie zaniechania postawienia przez skarżącego (w ogóle) pytania (brak wypowiedzi pytającej), jak również na sformułowania pytań o charakterze otwartym (do uzupełnienia, dopełnienia) lub wręcz retorycznym. Postawione w uzasadnieniu wniosku pytanie (zagadnienie prawne), aby uzasadniało przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, musi mieć z natury rzeczy charakter "do rozstrzygnięcia" (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00, OSNC 2000 nr 11, poz. 200; z dnia 22 września 2004 r., III CZP 25/04, OSNC 2005 nr 7-8,

poz. 146; z dnia 25 października 2006 r., III CZP 73/06, Glosa 2007 nr 4, s. 28, z glosą T. Widły oraz z dnia 19 stycznia 2007 r., III CZP 135/06, LEX nr 272469). W tym kontekście należy stwierdzić, że sugerowane przez powoda problemy prawne nie spełniają przedstawionych wymagań, gdyż zostały ujęte w formie retorycznej (wszystkie rozpoczynają się od zwrotu "Jak podejść do zagadnienia ..."), mają charakter otwarty i nie zostały powiązane z konkretnymi przepisami, które wymagają wykładni Sądu Najwyższego.

Wbrew odmiennym twierdzeniom powoda, jego skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona. Jest ona nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia wnoszonym w konkretnej, indywidualnej sprawie zakończonej wydaniem prawomocnego wyroku Sądu drugiej instancji. Argumenty przemawiające za potrzebą jej rozpoznania - przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi - nie mogą więc być oderwane od podstawy faktycznej i prawnej zaskarżonego orzeczenia, jak również muszą być adekwatne do podstaw kasacyjnych, na których skarga została oparta. Sąd Najwyższy (poza uwzględnieniem z urzędu nieważności postępowania apelacyjnego) rozpoznaje bowiem skargę kasacyjną wyłącznie w granicach zaskarżenia oraz w granicach jej podstaw, będąc przy tym związanym ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c.). Skarga powoda została skierowana zarówno przeciwko rozstrzygnięciu w przedmiocie odrzucenia pozwu (punkt pierwszy sentencji), jak i w odniesieniu do orzeczenia w zakresie oddalającym apelację powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji (punkt drugi sentencji). Ta część uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, w której skarżący zarzucił Sądowi Apelacyjnemu "całkowicie błędne orzeczenie" w zakresie dotyczącym odrzucenia pozwu co do kwoty 150.000 zł, pozostaje w pełnym oderwaniu od podstaw kasacyjnych, wśród których powód nie powołał się na obrazę art. 366 k.p.c., a właśnie ten przepis stanowił podstawę orzeczenia przez Sąd drugiej instancji o częściowym odrzuceniu pozwu. W tym zakresie, całkowicie jednoznacznie, skarga nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną.

W pozostałej części (oddalającej apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego) zaskarżonego orzeczenia Sądu drugiej instancji nie można uznać za dotknięte elementarnymi, widocznymi "gołym okiem", wadami w zakresie wykładni

lub zastosowania przepisów prawa materialnego lub procesowego, bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49 oraz z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107). Sąd Apelacyjny w pisemnych motywach swego rozstrzygnięcia jasno i precyzyjnie wyjaśnił, z jakich przyczyn nie uznał zasadności powództwa w odniesieniu do kwoty 750.000 zł. W szczególności Sąd odwoławczy wywiódł, że powód bezzasadnie domagał się zaliczenia do okresu zatrudnienia u strony pozwanej - w celu ustalenia wysokości odszkodowania za utracone zarobki - okresu przypadającego już po rozwiązaniu stosunku pracy (od 31 stycznia 2009 r. do 31 stycznia 2012 r.). Ponadto - według Sądu Apelacyjnego - powód nie wykazał, aby rzeczywiście poniósł szkodę spowodowaną ustaniem zatrudnienia w pozwanej Spółce ani też nie udowodnił żadnych zdarzeń, które mogłyby wskazywać na wystąpienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy bezprawnym zwolnieniem go z pracy a rzekomą szkodą, na której istnienie się powoływał. Między innymi nie wykazał, aby rozwiązanie z nim umowy o pracę przez stronę pozwaną stanowiło istotną przeszkodę w podjęciu przez niego zatrudnienia u innego pracodawcy lub rozpoczęciu innej formy zarobkowania.

Takie oceny prawne zostały wyrażone w odniesieniu do stanu faktycznego ustalonego w oparciu o wyniki materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie (którymi Sąd kasacyjny jest związany w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i są one zgodne z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, według którego pracownik powinien wykazać wszystkie przesłanki odpowiedzialności pracodawcy z tytułu następstw wadliwego rozwiązania stosunku pracy wynikające z art. 415 k.c., a więc szkodę (jej rozmiar), będącą skutkiem bezprawnego i zawinionego działania (zaniechania) sprawcy szkody oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy tymi elementami (por. przykładowo wyrok z dnia 1 kwietnia 2011 r., II PK 238/10, LEX nr 898417 oraz uzasadnienie wyroku z dnia 18 sierpnia 2010 r., II PK 28/10, OSNP 2011 nr 23-24, poz. 296; OSP 2012 nr 4, poz. 37, z glosą A. Drozda; Monitor Prawa Pracy 2012 nr 8, s. 442, z glosą M. Bednarz; LEX nr 686800). Istotne jest również, że na pracowniku ciąży obowiązek przeciwdziałania powiększeniu szkody, a więc po

rozwiązaniu stosunku pracy powinien wykazywać aktywność w poszukiwaniu nowego zatrudnienia a brak takiej aktywności z jego strony oznacza co najmniej przyczynienie się do powstania szkody, albo wręcz zerwanie związku przyczynowego pomiędzy szkodą wynikłą z nieuzyskania nowego zatrudnienia a bezprawnym rozwiązaniem stosunku pracy (wyroki z dnia 28 stycznia 2009 r., I PK 135/08, OSNP 2010 nr 15-16, poz. 188 oraz z dnia 22 czerwca 2010 r., I PK 38/10, OSNP 2011 nr 23-24, poz. 290).

Z przytoczonych względów nie można podzielić twierdzenia powoda, że Sąd Apelacyjny dopuścił się "rażącego łamania prawa", co miałoby uzasadniać wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Mając to na uwadze Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).